

Conception : BANQUE ELVi

emlyon BS – ESCP BS – ESSEC – HEC Paris

LANGUE VIVANTE B

FILIÈRE ÉCONOMIQUE, COMMERCIALE et FILIÈRE LITTÉRAIRE

Lundi 29 avril 2024, de 8 h. à 12 h.

CHINOIS – HÉBREU – JAPONAIS – POLONAIS

Durée : 4 heures

N.B. :

Les candidats ne sont pas autorisés à modifier le choix effectué lors de l'inscription de la langue vivante B dans laquelle ils doivent composer.

Aucun document n'est autorisé ; l'utilisation de toute calculatrice ou de tout matériel électronique est interdite.

Si au cours de l'épreuve, un candidat repère ce qui lui semble être une erreur d'énoncé, il la signalera sur sa copie et poursuivra sa composition en expliquant les raisons des initiatives qu'il sera amené à prendre.

LVB - CHINOIS

Ce sujet comporte les 4 documents suivants :

- Document 1 - 年轻人找不到工作，到底是谁的错？
- Document 2 - “躺平”、“慢就业”与“全职儿女”
- Document 3 - En Chine, les jeunes se rebellent en restant chez eux à ne rien faire
- Document 4 - 公务员

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 250 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

Question 根据前两篇文章，请你说一说中国的年轻人对找工作的态度是怎么样？上一辈¹的人对此有什么看法？

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 caractères (+ ou - 10%), en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant son opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historique du monde sinophone.

Question 你认为，找工作的时候，应该“先就业，再择业”还是应该先做“全职儿女”，等待最想要的工作？你理想的工作是什么？

III-TRADUCTION DU FRANÇAIS EN CHINOIS (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets de [Elle passe toutes ses journées] à [la richesse matérielle] et de [En ce qui me concerne] à [avoir une vie sociale].

¹ 上一辈 bèi: la génération précédente

5月16日，国家统计局²发布的全国城镇失业率³显示，今年4月，16-24岁青年失业率为20.4%，创2018年有该统计数据以来的新高⁴。这个问题可以概括为：一方面，一些貌似稳定⁵的工作，很多人抢⁶着做。另一方面，大量民企⁷的职位，提供更高的薪水，却招⁸不到人。

现在的很多年轻人，抱怨⁹找工作难，他们刚毕业，专业一般，学校一般，个人能力也一般。但只愿意去一些名声好的「大单位」工作。找不到，就只会抱怨这个社会的不公，资本家的贪婪¹⁰，却完全没有反省¹¹自己。前几天和一个朋友聊天，他说，他们单位有几个职工，如前台，到手工资不到3000，却开着奔驰¹²来上班，他们是所谓的「编外人员」¹³，家底比较厚¹⁴，父母送孩子到体制内单位¹⁵，只求名声好听，工作轻松一点。就这样的低薪工作，还要托人¹⁶，才能进去。

另外一方面，很多民企的职位，提供更高的薪水，却招不到人。我们这个社会，为年轻人提供了大量的工作岗位¹⁷，根本就不是网上形容的那样，毕业生太多而岗位太少。但是年轻人找工作，就冲着精英岗位¹⁸找，一定要找个钱多不加班的工作，看不上普通岗位。家长们也要

² 国家统计局 tǒngjì jú: Bureau national des statistiques;

³ 城镇失业率 chéngzhèn shīyèlǜ: taux de chômage dans les zones urbaines;

⁴ 创 chuàng...新高: établir...un nouveau record;

⁵ 貌似稳定 mào sì wěndìng: semblablement stable;

⁶ 抢 qiǎng: se bousculer pour avoir qch;

⁷ 民企 míngqǐ: entreprise non publique;

⁸ 薪水 xīnshuǐ = 工资 gōngzī : salaire; 招 zhāo: recruter;

⁹ 抱怨 bào yuàn: se plaindre;

¹⁰ 资本家 zīběn jiā: capitaliste; 贪婪 tānlán: cupidité;

¹¹ 反省 fǎnxǐng: introspection;

¹² 奔驰 Bēnchí: Mercedes-Benz;

¹³ 编外人员 biānwài rényuán: intérimaire;

¹⁴ 家底比较厚 hòu: 家庭经济情况很好;

¹⁵ 体制内单位 tǐzhì nèi dānwèi: entreprise d'état ou organisme public;

¹⁶ 托人 tuō rén: 请人帮助;

¹⁷ 提供 tí gōng: fournir; 岗位 gǎngwèi: poste;

¹⁸ 精英岗位 jīngyīng gǎngwèi: travail d'élite, contrairement à 普通岗位 pǔtōng gǎngwèi;

面子，如果孩子毕业后进入一家普通小公司，不是直接否定了这20年的精英教育吗？所以现在一个奇怪的现象是：不急于去工作，毕业就回家心安理得地啃老¹⁹。

先就业再择业²⁰。刚毕业的时候其实选择什么工作并不很重要，年轻人要先就业，真实体会一下职场²¹，再考虑慢慢往更好的岗位跳槽²²。

二十几年前的大学生，吃苦耐劳，只要有公司愿意招人，他们就去，开始都很辛苦，但几年锻炼之后，后来都混²³得不错。

如今的大学生，放不下架子²⁴，不肯进厂打螺丝²⁵。工厂希望你干²⁶，民企希望你干，接下来，就看你爹妈²⁷了。爹妈愿意供²⁸，就一门心思考编²⁹。爹妈没这个能力，经过一番社会的毒打³⁰，最终也会面对现实，只不过，这段时间浪费了，实在可惜³¹。

05/06/2023 QQ新闻

¹⁹ 心安理得 xīn'ān lǐdé: avoir la conscience tranquille; 啃老 kěnlǎo: vivre aux crochets de ses parents;

²⁰ 就业 jiùyè: trouver du travail; 择业 zéyè: choisir le métier;

²¹ 职场 zhíchǎng: marché de l'emploi;

²² 跳槽 tiàocáo: 换工作;

²³ 混 hùn: gagner sa vie;

²⁴ 放不下架子 jiàzi: ne pas accepter de baisser ses prétentions ;

²⁵ 进厂打螺丝 dǎ luósī: utiliser des tournevis à l'usine, 做很不重要的工作;

²⁶ 干 gàn: 工作;

²⁷ 爹 diē妈: 爸爸妈妈;

²⁸ 供 gòng: fournir, entretenir;

²⁹ 考编 kǎobiān: passer un concours pour être « personnel permanent »;

³⁰ 社会的毒打 shèhuì de dúdǎ: subir des épreuves sévères;

³¹ 可惜 kěxī: regrettable;

有一些年轻人通过“躺平”和“啃老”等行为来应对就业机会的匮乏³⁴。“全职儿女”是中国互联网上的新词，指已经成年的孩子不参与全职工作，而是和父母一起住，通过陪伴父母获得经济上的支持³⁵。他们中的有些人在准备研究生考试和公务员³⁶考试，有些人在不断投递简历³⁷，有些人则完全“躺平”。

在北京与父母同住的杰西³⁸就是这群人中的一员，他自称是“躺平”的“啃老族”。大学毕业后，他工作了一年，攒够钱后于2019年底去日本读语言学校。一年的语言学校结束，他花了两年的时间准备日语考试，申请日本的学校，但是屡次失败³⁹，并于今年二月回到北京。

因为父母在经济上的支持，他虽然也想过要找工作，但是也并没有特别的紧迫感⁴⁰。他说：“比如看见餐馆招工，我不会去，因为我很懒⁴¹”。他承认自己现在“确实和社会有些脱节⁴²了”，而且对找工作这件事“心里很抵触⁴³”。他目前考虑开始找工作，虽然表示自己并不喜欢北京，但是不打算找其他城市的工作，“毕竟在家里不用付房租”。

“慢就业”指应届毕业生中暂未⁴⁴进入就业市场的人群，包含“继续深造后就业”和“暂缓就业⁴⁵”两部分。今年9月，《中国青年报》社会调查中心，对2009名受访者⁴⁶进行的一项调查显示，72.9%的受访者周围有“慢就业”的大学生。

15/12/2023 VOA Chinese

³² 躺平tǎngpíng: littéralement « se coucher à plat »;

³³ 全职quánzhí: à temps plein;

³⁴ 匮乏kuìfá: manque;

³⁵ 陪伴péibàn: accompagner; 支持zhīchí: soutenir;

³⁶ 研究生yánjiūshēng: master; 公务员gōngwùyuán: fonctionnaire;

³⁷ 投递简历tóudi jiǎnlì: soumettre son cv;

³⁸ 杰西Jiéxī: 人名;

³⁹ 屡次失败lǚcì shībài: a échoué à plusieurs reprises;

⁴⁰ 紧迫感jǐnpògǎn: sentiment d'urgence;

⁴¹ 懒lǎn: paresseux;

⁴² 与社会脱节yǔ shèhuì tuōjié: déconnecté de la société;

⁴³ 抵触dǐchù: résistance;

⁴⁴ 应届毕业生yīngjiè bìyèshēng: nouveau diplômé; 暂未zànwèi: pas encore;

⁴⁵ 继续深造jìxù shēnzào: 暂缓zànhuǎn: remettre à plus tard;

⁴⁶ 受访者shòufāngzhě: personne interrogée;

Document 3 En Chine, les jeunes se rebellent en restant chez eux à ne rien faire

On les appelle "Tang Ping" : les gens qui restent allongés. C'est une façon de marquer son opposition à la société de consommation, mais aussi à la culture du travail en Chine, et notamment à un phénomène récent que l'on appelle le 9-9-6 : travailler de 9 heures du matin à 9 heures du soir, 6 jours sur 7.

Qu Tian, musicienne de 25 ans, fait des petits boulots alimentaires, payés à la pièce, et ça lui va très bien comme ça. [Elle passe toutes ses journées dans son appartement : "Sur les réseaux sociaux⁴⁷, les gens disent de nous que nous sommes des jeunes allongés, des Tang Ping. Mais ça ne veut pas dire que l'on passe vraiment toute la journée couchés, à ne rien faire."

Pour ces jeunes, le fait d'être libres⁴⁸ compte davantage que la richesse matérielle⁴⁹.] La plupart des actifs, et surtout les personnes âgées qui ont travaillé si dur quand la Chine était encore très pauvre, critiquent ces jeunes. Ils les voient comme des parasites. Le quotidien nationaliste *Global Times* les accuse d'être inutiles.

Qu Tian précise : dans ce mouvement des Tang Ping, il n'est pas question de rébellion, mais juste de liberté. [« *En ce qui me concerne, c'est surtout faire ce que je veux de mes journées. Je suis libre de mon temps. En général, je me couche très tard et je me lève vers midi, il n'y a pas de règle⁵⁰. Si je suis motivée, je vais travailler un peu plus, mais si je suis fatiguée, je ne fais rien. Je déteste avoir un emploi du temps, travailler de 9 heures à 5 heures. C'est ma personnalité, je suis une personne introvertie⁵¹, je n'aime pas trop rencontrer d'autres personnes, avoir une vie sociale. »]*

Francetvinfo 01/07/2021

⁴⁷ réseaux sociaux: 社交网络 shèjiāo wǎngluò;

⁴⁸ libre: 自由 zìyóu;

⁴⁹ matériel: 物质 wùzhì ;

⁵⁰ règle: 规律 guīlǜ ;

⁵¹ introverti,e 内向 nèixiàng ;

来源: 知乎

LVB – HÉBREU

Ce sujet comporte les 4 documents suivants :

- **Document 1** - לצעוד ולא לשכוח : אסור לוותר על המסעות לפולין
- **Document 2** - תלמידי גימנסיה הרצליה לא ייצאו יותר למסעות בפולין
- **Document 3** - Israël : pour les lycéens, la visite d'Auschwitz, délicat rite de passage à l'âge adulte
- **Document 4** - משלחת תלמידים לאושוויץ

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 250 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

סוגיית המסעות לפולין לפי המאמרים.

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%), en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant votre opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde hébraïque.

האם את/ה בעד או נגד משלחות בני הנוער לפולין ? נמקי את תשובתך.

III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN HEBREU (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte en français indiquée entre crochets [.....]

Traduire en hébreu de « Faut-il se rendre » à « ne pas y contribuer ». (doc. 3)

Document 1

N.B : Les noms propres figurent en gras dans le texte.

תלמידי גימנסיה הרצליה¹ לא ייצאו יותר למסעות² בפולין

הנהלת בית הספר וועד ההורים החליטו: במקום המסעות לפולין ייערך מסע של 5 ימים ברחבי ישראל, בו ייפגשו התלמידים עם קבוצות אוכלוסייה³ שונות ובעלי צרכים מיוחדים⁴.

מנהל גימנסיה הרצליה, זאב דגני, הודיע לתלמידי בית הספר כי לא יוציא עוד את המשלחות השנתיות למחנות ההשמדה⁵ בפולין. דגני הודיע על החלטתו לאחר התייעצות עם חברי הנהלת בית הספר וועד ההורים של המוסד. במקום המסעות לפולין, אליהם יוצאים כחצי מהתלמידים בכל שכבה, יערכו בבית הספר מסע של 5 ימים ברחבי ישראל, בו ייפגשו התלמידים עם קבוצות אוכלוסייה שונות ובעלי צרכים מיוחדים.

כיום, מרבית בתי הספר מוציאים מסעות לפולין, אך לא כל התלמידים יוצאים אליהם, בעיקר בגלל המחיר הגבוה של הנסיעה, שעולה כמה אלפי שקלים. המסע נמשך בדרך כלל כחמישה ימים וכולל ביקורים באתרי מחנות ההשמדה והריכוז אושוויץ בירקנאו, מיידנק, טרבלינקה וגם בערים ורשה וקרקוב.

מאחורי ההחלטה יוצאת הדופן של דגני עומדים מספר מניעים. ראשית, הוא מסביר כי במרוצת השנים המסע לפולין הפך ליקר מאוד. "מספר התלמידים שיוצאים הלך ופחת⁶ באופן טבעי", אומר דגני, "זה מתחיל להיות מסע לעשירים. אני רואה שנוסעים פחות ופחות ילדים מרקע כלכלי⁷ פחות חזק. הורים עושים מאמצים לשלוח ילדים כשבסופו של דבר הילדים חוזרים ומעידים שהדבר הכי משמעותי היה גיבוש חברתי⁸. בשביל לגבש חברתית, לנסוע לפולין נראה לי קצת אֶבְסוּרְדִי".

דגני מוסיף גם את הקושי הרגשי שחווים הילדים כגורם להפסקת המסעות בבית הספר: "זה מסע שאם מתייחסים אליו ברצינות הוא כבד מדי רגשית לבני 16 ו-17, ויש ילדים שמאוד קשה להם להתמודד עם זה", הוא הוסיף.

הסיבה המרכזית, ואולי השנויה במחלוקת⁹ ביותר עליה מעיד דגני, היא ההשפעות הלאומניות¹⁰ שיש למשלחת על בני הנוער, המתקרבים לגיל צבא. "חלק מהילדים יוצאים למסע שהם חוזרים ממנו יותר לאומנים, ואני בהחלט חושב שלא כך צריך המסע להיות", הוא מסביר, ומוסיף: "באווירה הוֹמִינִית וְאוֹנִיבֶרְסָלִית בחברה או במדינה היציאה למסע יכולה לחזק את המסרים הללו, אבל כשהאווירה היום בעם היא דֵּה לְגִיטִימָצְהָ לְאַחַר

¹ Lycée réputé de Tel Aviv גימנסיה הרצליה

² voyages scolaires מסעות

³ groupes socio-économiques קבוצות אוכלוסייה

⁴ Personnes à besoin particulier (en situation de handicap) בעלי צרכים מיוחדים

⁵ camps d'extermination מחנות השמדה

⁶ diminuait de plus en plus הלך ופחת

⁷ milieu socio-économique רקע כלכלי

⁸ cohésion du groupe classe גיבוש חברתי

⁹ controversée במחלוקת

¹⁰ nationalisme לאומניות

וכשהאווירה בחברה היא לאומנית אז המסע הזה משרת את המגמות האלה. הנסיעה בשנים האחרונות היא נסיעה עם מגמות שיותר בהלימה ויותר תואמות את האווירה והמשטר בישראל, שכוללת את שנאת האחר ופחד מהאחר".

דגני הוסיף עוד כי "הנושא הזה הוא חשוב מכדי שרק 50% ייצאו למסע וילמדו אותו ועוד 50% זה יעבור על ידם. אנחנו רוצים להעמיק את העיסוק בזה, ושכל התלמידים יעברו חוויה לימודית".

במסגרת תוכנית הלימודים החלופית¹¹ למסע, בגימנסיה ילמדו על השואה ועל רצח עם¹² במסגרת 30% מחומר הלימוד בהיסטוריה, שהם הערכה חלופית לבחינת הבגרות. ואולם, בגימנסיה ילמדו לא רק על שואת העם היהודי אלא גם על שואת הארמנים, הצוענים¹³ ורצח העם ברואנדה. בנוסף, אומר דגני, "במקום המסע לפולין, נצא כולנו יחד למסע של 5 ימים ברחבי הארץ ונכיר תופעות ישראליות שחלקן נולדו בעקבות השואה. אני חושב שכל הדברים האלה ביחד יוצרים צידוק לחלופה שאנחנו מציעים. זה יהיה מסע לימוד חווייתי".

[...]

ד"ר שולה גלרשטיין, יו"ר ועד הורים בגימנסיה ואמא לילד בשכבת י"ב בבית הספר, סבורה שמדובר בצעד נכון ומעידה שמרבית ההורים הסכימו עם ההחלטה לבטל את המסעות. "החלטנו שהילדים יבקרו במעונות לניצולי שואה¹⁴ שצמודים לבתי חולים לחולי נפש, ויש שם ניצולי שואה שאין להם אֶלְטֶרְנָטִיבָה אחרת והם תשושי נפש¹⁵. אחת ההמלצות היא לשלב ביקורים שם, לסייע, להתנדב ולשמוע מהניצולים על מה שהם חוו. מה שעוד הפריע לי בזמנו זה שהטיול לא תמיד נתפס כמסע לימודי אלא כחוויה יותר מהנה. והיה פה פספוס. מעבר לזה, אם אנחנו חושבים באמת על זה שרק 55% מהתלמידים יצאו וכעת כל השכבה תצא למסע, אז הרווח הוא של כולם".

עיתון הארץ, ירדן סקופ, 04.04.2016

¹¹ alternative חלופית

¹² génocide רצח עם

¹³ Tsiganes צוענים

¹⁴ foyers pour les rescapés de la Shoah מעונות לניצולי שואה

¹⁵ atteints de troubles psychologiques תשושי נפש

Document 2

N.B : Les noms propres figurent en gras dans le texte.

לצעוד ולא לשכוח: אסור לוותר¹⁶ על המסעות לפולין¹⁷

זו חובתנו המוסרית¹⁸ כלפי הנספים והניצולים. נדרנו לעולם לא לשכוח. זו חובתנו להבטיח שלעולם לא עוד, לא לעם היהודי ולא לאף קבוצה אחרת. זו חובתנו להנכיח את השואה בחיי הנוער, לא רק בסרטי שחור-לבן מרוחקים. יו"ר מצעד החיים¹⁹ מזהיר: הקולות הקוראים לביטול המסעות של בני הנוער לפולין, הן מישראל והן מפולין, מסוכנים.

יש דברים שלא מספיק להבין מהראש. יש אירועים שגם אם נלמד עליהם עשרות שעות בכיתה ממוזגת, לא נתפוס באמת את עוצמתם. יש לקחים שאפשר להפנים רק כשדורכים על האדמה, כשנוגעים בקירות, כשמריחים את האוויר. השואה, הפשע הנורא בתולדות האנושות, הוא כזה.

לביקורים במחנות ההשמדה תפקיד משולש²⁰: בראש ובראשונה, הצעידה²¹ על האדמה הרוויה בדם בני עמנו היא חובתנו המוסרית כלפי הנספים והניצולים. נדרנו לעולם לא לשכוח, נשבענו שלפיד הזיכרון²² יבער לעד. הצעידה בגאון, בראש מורם ולב שותת, עם דגל ישראל, במקומות שבהם נטבתו מיליוני יהודים - היא מימוש צוואתם²³ האילמת. או במילותיו של הנשיא ריבלין: "כל פסיעה במצעד הזה היא צעד בהיסטוריה של העם היהודי."

התפקיד השני של המשלחות האלו הוא קריטי לא פחות: להבטיח שלעולם לא עוד. לפני שהתפרצה הקורונה לחיינו, צעדו מדי שנה עשרות-אלפי משתתפים מכל רחבי העולם, ובהם גם פולנים רבים, יהודים ושאינם, בני נוער לצד ניצולי שואה, דור שני לשורדים, מנהיגי מדינות העולם, שרים ומקבלי החלטות. כולם פסעו על המסילה בין אושוויץ לבירקנאו במסגרת מצעד החיים.

החוויה הזו, כפי שהראו עשרות מחקרים, משנה את החיים של המשתתפים. הם חשים מחויבים לפעול למען עולם סובלני²⁴ יותר ונגד אנטישמיות, גזענות וקיצוניות. בימים של גזענות ואנטישמיות משתוללות, זו שליחות חשובה מאין כמותה, שליחות שהם לא היו מקבלים על עצמם בשום דרך אחרת. מחקרים מצאו, למשל, ש-54% ממשתתפי מצעד החיים הפכו לסובלניים יותר כלפי קבוצות אחרות.

המסעות האלה מלמדים צעירים ובני נוער את העבר. מראים כיצד הזוועות²⁵ לא התקיימו ב"פּוֹלְטָה אחרת" (מתוך עדותו של ק. צטניק במשפט אייכמן), אלא התרחשו ממש כאן, במרחק

¹⁶ renoncer לוותר

¹⁷ Voyages de mémoire en Pologne המסעות לפולין

¹⁸ devoir moral חובה מוסרית

¹⁹ La marche des Vivants מצעד החיים

²⁰ Triple משולש

²¹ La marche צעידה

²² Le flambeau de la mémoire לפיד הזכרון

²³ Testament צוואה

²⁴ Tolérant סובלני

²⁵ horreurs זוועות

כמה שעות טיסה, על ידי בני אדם. זהו שיעור שלא ניתן ללמוד בשום דרך אחרת. הממדים של השואה מפלצתיים מכדי להכילה מקריאה בספרים או צפייה בסרטים. אדרבא, התמונות בשחור-לבן עלולות לעורר אצל הצעירים ריחוק, כאילו מדובר בסיפור ישן נושן שלא נוגע אליהם. מול הר האפר²⁶ במיידִנק הם נשברים בבכי. לראשונה, הם מתחילים להבין.

לצעוד, על אף המחלוקות

הקולות הקוראים לביטול המסעות של בני הנוער לפולין, הן מישראל והן מפולין, מסוכנים לזיכרון השואה. אסור לתת למחלוקות²⁷ להשפיע על המפעל החינוכי החשוב הזה. היו לישראל מחלוקות עם פולין בעבר, והן התקיימו כאשר המשכנו לצעוד, וכך צריך לעשות גם הפעם.

ב-2018, בשיאה של מחלוקת בין המדינות על רקע חוק אחר, השתתף נשיא פולין, אנדז'יי זודה, במצעד החיים לצד נשיא המדינה דאז, ראובן ריבלין. "אנו מעלים יחד את זכר הקורבנות, כדי לזכור ולהמשיך ולהנציח את ניצחון החיים על המוות", הוא אמר אז בנאומו אל מול המשרפות של בירקנאו. אני מקווה שהשלטונות בפולין יוכיחו לעולם שוב כי הם אינם נגד חינוך השואה, ולא יפגעו במסעות החינוכיים לפולין.

כולם חייבים להסכים ולהתחייב כי אסור להפסיק את המסעות. בשנתיים האחרונות, בהן נבצר²⁸ מאיתנו מלצעוד, החלל הזה מורגש היטב. עשרות-אלפי בני נוער, מישראל ומהעולם, כנראה כבר לא ישלימו את הפער של ביקור במחנות ההשמדה. אם הסיורים יופסקו זו תהיה בכייה לדורות. את זיכרון השואה חייבים להשאיר מחוץ למחלוקות, גם אם הן קשות.

ynet, ד"ר שמואל רוזנמן, 23.08.21

²⁶ La montagne des cendres הר האפר

²⁷ Désaccords מחלוקות

²⁸ être empêché נבצר

Document 3

Israël : pour les lycéens, la visite d'Auschwitz, délicat rite de passage à l'âge adulte

[Faut-il se rendre à Auschwitz ? Cette question s'impose à toutes les classes de première et de terminale d'Israël. Alors que le mémorial de Yad Vashem accueille, jeudi 23 janvier à Jérusalem, les commémorations des 75 ans de la libération du camp d'extermination nazi, environ un tiers de ces élèves des écoles publiques, 35 000 jeunes gens, préparent leur voyage en Pologne. Subventionné par l'Etat et bien souvent encadré par Yad Vashem, ce périple tient du rite de passage à l'âge adulte, au même titre que le service militaire.

Chaque année, depuis les premières « délégations », en 1988, les élèves y sont un peu plus nombreux. Rares sont les lycées qui s'en exemptent. En 2016, une institution respectée, le Gymnasia Herzliya de Tel-Aviv, avait choisi d'y mettre un terme. Son proviseur déplorait alors une montée dangereuse du sentiment nationaliste en Israël, et souhaitait ne pas y contribuer.] Il n'a pas été suivi, selon le ministère.

Reste que les classes qui l'abordent ne cessent d'interroger ce parcours, qui fonde la mémoire nationale. Ainsi Galia Bar-Tal, 18 ans, élève au lycée Rotberg de Tel-Aviv, est revenue de Pologne en septembre. Elle avait voulu s'y rendre « à cause de l'histoire de [sa] famille, d'origine polonaise. C'était important pour moi ». (...) « Pour l'essentiel, tout tournait autour de la mort », dit-elle. Mis à part une demi-journée dans le quartier juif de Cracovie et trois heures d'échanges avec des lycéens polonais, suivies d'un temps libre en ville.

Le Monde, Louis Imbert (Jérusalem, correspondant), Publié le 21 janvier 2020

Document 4

משלחת תלמידים לאושוויץ/ צילום: רויטרס

LVB - JAPONAIS

Ce sujet comporte les 4 documents suivants :

- **Document 1** - 明暗分かれる関空国際線. 読賣新聞オンライン. 北口 節子, 25/11/2023
- **Document 2** - 京都市観光事業者の7割が「人手不足」を実感. 訪日ラボ, 編集部, 23/08/2023
- **Document 3** - **Le nombre de visiteurs étrangers au Japon.** nippon.com, 28/08/2023
- **Document 4 et 5** : intégrés dans les documents 1 et 2.
Image 1 : <https://www.yomiuri.co.jp/local/kansai/news/20231125-OYO1T50022/>
Image 2 : <https://honichi.com/news/2023/08/23/kyoto/>

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 250 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

- 1) ここ数年の外国人旅客と日本人旅客の数の変化と、その原因について説明しなさい。

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%) en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant votre opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde japonais.

- 2) 日本を訪れる外国人観光客が増えたことによって起こっている問題と、それに対してどんな解決法が考えられるか、あなたの意見を述べなさい。

III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN JAPONAIS (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets [Avec la saison estivale ...à ...qui viennent au Japon.]

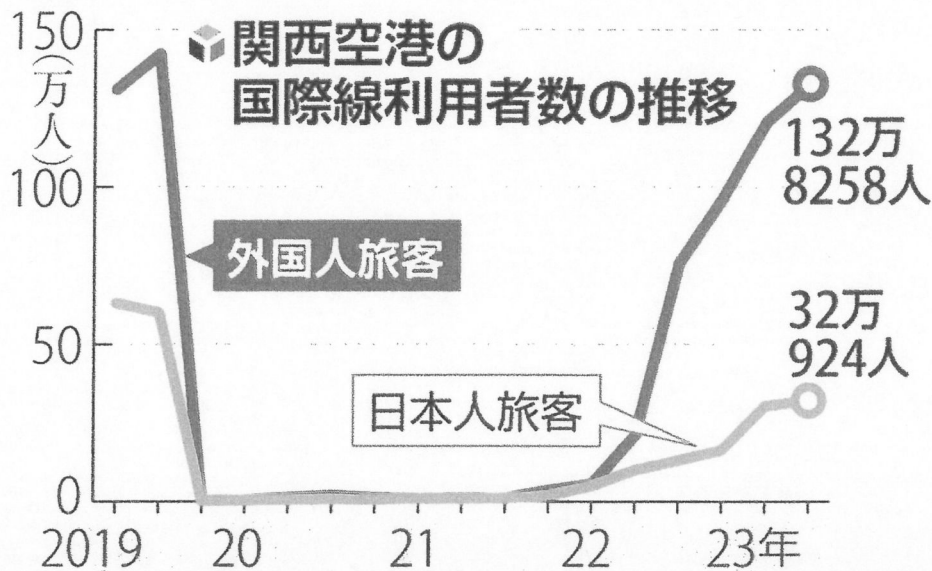
Document 1 :

明暗分かれる関空国際線

コロナ禍での低迷からインバウンド（訪日外国人客）の活況で各地の空港ににぎわいが戻る中、円安が日本人の海外旅行に影響を落としている。関西空港では国際線の外国人旅客の利用が、コロナ禍前の水準を超えたのに対し、日本人旅客は50%にとどまる。年末年始から来春に向けての旅行シーズンを控え、旅行会社や航空会社は、学生向けや団体向けの割引を導入して需要喚起に懸命だ。

国土交通省によると、国内各空港の冬期（10月29日～来年3月30日）の国際線定期便は1週間で4311・5往復。前年同期比で2・2倍になり、コロナ禍前の83%まで回復した。

ただし、利用者の内訳を見ると、外国人旅客と日本人旅客で明暗が分かれている。日本旅行業協会（JATA）によると、国内での海外旅行販売は、コロナ禍前の5～6割程度にとどまる。

円の価格はコロナ禍前の1ドル110円前後から現在は150円前後まで下落。対ユーロでも円安が進んだ。通貨安は旅行先の宿泊費や食費、遊興費などに影響する上に、為替の影響が小さい地域は韓国などに限られる。協会の担当者は「新型コ

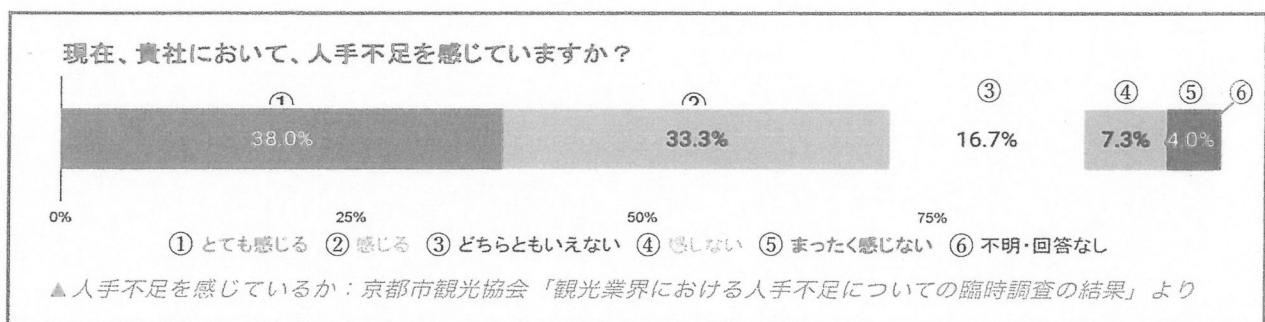
コロナウイルスが感染症法上の5類に移行した後も、旅客は期待したようには戻ってきていない。この年末年始も厳しい状況だろう」と話す。

読賣新聞オンライン, 北口 節子, 25/11/2023

Document 2 :

京都市観光事業者の7割が「人手不足」を実感

京都市観光協会が8月10日に発表した「観光業界における人手不足についての臨時調査」から、訪日外国人観光客が戻ってきた京都市の人材不足問題が浮き彫りになりました。

人手不足を感じているかという質問に対しては、「とても感じる」または「感じる」と回答した事業者が71.3%でした。

コロナ前（2019年）からの従業員数の変動については、従業員数がコロナ前（2019年比）を下回ったと回答した事業者が65.1%と、半数を超えています。

特に宿泊業界や飲食業界においては、コロナ前よりも従業員が2割以上減ったと回答した事業者が約4割で、他業種よりも高い割合となりました。

離職者が多い理由としては、「長時間労働や休日出勤、夜勤等」が30.7%でトップとなり、「賃金を上げる経済的な余裕がないから」が26.7%で続きました。

一方で、賃金水準の向上に取り組んでいるにも関わらず、就職希望者が集まらず苦勞しているという声も多く聞かれたということです。

京都市観光協会はこれについて、他業界でも賃上げが相次いでおり、業界間での競争が激しくなっていると考えられるとしています。

訪日ラボ, 編集部, 23/08/2023

Document 3 :

Traduisez uniquement en japonais le premier paragraphe (en gras).

Le nombre de visiteurs étrangers au Japon

[Avec la saison estivale, les voyageurs étrangers traînant leur valise se remarquent de plus en plus souvent dans les rues des villes. Le nombre de touristes au Japon en juillet a de nouveau atteint les 77,6 % du niveau du même mois en 2019, qui avait alors enregistré un record mensuel. Avec la levée de l'interdiction des voyages en groupes vers le Japon par la Chine le 10 août, une encore plus grande augmentation du nombre de touristes est à prévoir. Le nombre de visiteurs étrangers au Japon en juillet 2023, estimé par l'Office national du tourisme japonais, soit 2 326 000 personnes, correspond à plus de 16 fois le nombre de touristes pour le même mois de l'année précédente et dépasse les deux millions pour le deuxième mois consécutif après juin. Pendant les vacances d'été, ce sont principalement les visiteurs en provenance de la Corée du Sud, des pays de l'Asie de l'Est et des États-Unis qui viennent au Japon.]

Sur une base mensuelle, les chiffres sont revenus à 77,6 % des 2 990 000 touristes, le niveau le plus élevé jamais enregistré en juillet 2019, avant la pandémie de Covid-19.

Le gouvernement chinois a annoncé la levée de ces mesures le 10 août et si les visiteurs chinois, qui représentaient 30 % du nombre de touristes avant la pandémie de Covid, reviennent au Japon, le tourisme récepteur connaîtra probablement un nouvel élan de la seconde moitié de l'année à l'an prochain.

nippon.com, 28/08/2023

LVB - POLONAIS

Ce sujet comporte les 4 documents suivants :

**Document 1 – Demografia i polityka. Mało nas, a będzie jeszcze mniej - Janusz A. Majcherek
Gazeta Wyborcza**

**Document 2 - Urodziło się najmniej dzieci po II WŚ. Czy powinniśmy panikować? - Anton
Ambroziak - OKO.press**

**Document 3 - Fécondité : pourquoi la France reste une bonne élève en Europe - Solène Cordier
Le Monde**

**Document 4 – Change in the structure of population by age - Zmiany w strukturze ludności
według wieku**

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 250 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

1. Question : Proszę przeanalizować materiały źródłowe załączone poniżej i napisać streszczenie (ok. 250 słów), w którym przedstawi Pan/Pani w zwięzły i zorganizowany sposób kluczowe treści w nich zawarte. Proszę unikać cytowania.

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%), en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant son opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde polonais.

2. Question: Jakie są dostępne metody wspierania polityki pronatalistycznej oraz jej ograniczenia? Proszę napisać esej (ok. 400 słów), w którym przedstawi Pan/Pani swój pogląd na tę kwestię, opierając się na materiałach źródłowych i własnej wiedzy.

III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN POLONAIS (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets de [“Fécondité jusqu’à élevés.”]

Document I

Janusz A. Majcherek
Gazeta Wyborcza
2 stycznia 2023 r.

Demografia i polityka. Mało nas, a będzie jeszcze mniej

Jak wykazał spis powszechny, Polska się wyludnia i starzeje, prognozy demograficzne są ponure, zatem to dobrze, że kwestie demografii trafiają coraz częściej do publicznej debaty. Ta jednak jest zdeformowana i zakłócona różnymi mitami i ideologicznymi zakłębieniami, nawet jeśli nie tak prostymi jak opowieści o młodych kobietach, które wolą „dawać w szyję”, niż rodzić.

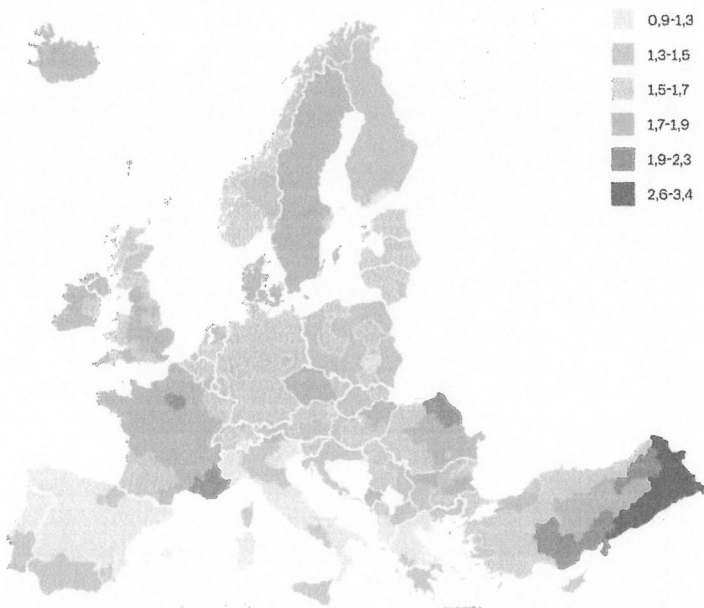
Najpopularniejsze z tych mitów głoszą, że Polki nie rodzą wymaganej od nich liczby dzieci, bo mają zbyt niskie dochody, zbyt niestabilne zatrudnienie, zbyt mało żłobków i przedszkoli do dyspozycji, zbyt trudne warunki mieszkaniowe... Generalnie: niska dzietność ma podłoże materialno-socjalne.

Dobrobyt nie pomaga demografii

To nieporozumienie, sprzeczne z wszelkimi dostępnymi danymi i faktami. Niska dzietność panuje od kilku dekad w całej Europie, niezależnie od warunków życia kobiet czy rodzin w poszczególnych państwach. Specjaliści znają tzw. paradoks demograficzno-ekonomiczny, polegający właśnie na tym, że wzrost dobrobytu i poprawa warunków życia skutkuje obniżeniem liczby rodzących się dzieci (co oczywiście nie oznacza, że nie należy dążyć do wzrostu dobrobytu i poprawy warunków życia). Zjawisko występuje na całym świecie, przeciętna dzietność spada w skali globalnej. Od lat 60., kiedy przekraczała 5 dzieci na kobietę, zmniejszyła się do niecałych 2,5 i według prognoz niebawem (w skali jednej generacji, góra dwóch) może spaść poniżej 2,1, czyli zastępowalności pokoleń. W Polsce – przypomnijmy – wynosi 1,38. Nigdzie w Europie nie sięga 2.

Współczynnik dzietności w wybranych krajach europejskich

Stosunek liczby urodzeń żywych w 2019 r. do liczby kobiet będących w wieku rozrodczym (15-49 lat)

© GAZETA WYBORCZA

ŹRÓDŁO: EUROSTAT

W debacie demograficznej pojawia się argument, że Polki deklarują chęć posiadania większej liczby dzieci, niż faktycznie rodzą, zatem gdyby im stworzyć lepsze warunki, rodziłyby chętniej i częściej. Faktycznie, w badaniach ankietowych najczęściej Polek na pytanie o upragnioną liczbę dzieci podaje dwoje, a w drugiej kolejności troje.

Deklaracje rozmiągają się z rzeczywistością

Jednak zjawisko rozmiągania się deklarowanej liczby potomstwa z faktyczną dzietnością jest również uniwersalne. Występuje we wszystkich państwach Europy i Ameryce Północnej, także niezależnie od poziomu życia i innych parametrów socjalno-bytowych. Co więcej, w Polsce ta rozbieżność między deklarowaną a faktycznie posiadaną liczbą dzieci (specjaliści nazywają to luką dzietności – fertility gap) bynajmniej nie jest szczególnie wysoka, Włoszki zapewniają o chęci posiadania znacznie większej liczby dzieci, niż faktycznie rodzą. Greczynki, Dunki, Słowenki także bardziej niż Polki rozmiągają się swoimi deklaracjami z rzeczywistymi porodami.

Także i to zjawisko ma charakter uniwersalny, ogólnoświatowy. Do 1995 r. kobiety deklarowały przeciętnie chęć posiadania mniejszej liczby dzieci, niż faktycznie rodziły. To łatwo wyjaśnić: niska dostępność środków antykoncepcyjnych i silna presja na płodność w wielu regionach świata wymuszały niechciane ciąży i porody. Ale od 1995 r. trend się odwrócił: od ponad ćwierćwiecza deklaracja pożądanego potomstwa jest w całym świecie przeciętnie wyższa niż faktyczna dzietność i ta rozbieżność się pogłębia.

To już trudniej wytłumaczyć. Zapewne wpływ mają przemiany cywilizacyjne, zwłaszcza większa kontrola własnej płodności i wybór innych niż macierzyństwo form spełniania się w życiu, gdy wciąż funkcjonują pewne kulturowo ukształtowane wzory i oczekiwania wobec kobiet. Te zdają sobie z nich sprawę i deklarują gotowość sprostania im, gdy naprawdę nie mają na to ochoty. Zapewne dezaktualizuje się także pokutujący gdzieś patriarchalno-maczystowski model mężczyzny jako jurnego rozplodowca.

Ale fakt pozostaje faktem: deklarowana przez kobiety liczba upragnionych dzieci nie odpowiada tej faktycznie posiadanej.

Polityka pronatalistyczna nie pomoże

Daremne są więc zabiegi pronatalistyczne, zwłaszcza oparte na bodźcach materialno-socjalnych. Luksemburg i Norwegia to dwa państwa o najwyższych w Europie rozporządzalnych dochodach obywateli i jednych z najwyższych wskaźników zinstytucjonalizowanej opieki nad małymi dziećmi (odpowiednio 47 i 56 proc. dzieci do lat trzech objętych taką opieką), a jednocześnie jednych z najniższych wskaźników dzietności: odpowiednio 1,39 i 1,51. Z drugiej strony Czechy, wskazywane ostatnio jako wzór skutecznej polityki pronatalistycznej, bo odnotowujące wzrost dzietności, mają najniższy po Rumunii wskaźnik publicznej opieki nad małymi dziećmi (zaledwie 2,5 proc. jest nią objętych, w Polsce to – wszystkie dane za Eurostatem – 9,2 proc. dzieci do lat trzech; skądinąd w owej najgorszej pod tym względem Rumunii dzietność należy do najwyższych w Europie i wynosi 1,74).

Opowieści, że Polki chcą mieć więcej dzieci, więc trzeba im w tym pomóc i tym samym zapełnić lukę dzietności, są sprzeczne z faktami i uniwersalnymi trendami. Dzietność może doraźnie drgnąć o jakiś ułamek (jak po wprowadzeniu 500+), ale w Polsce i tak będzie się rodzić coraz mniej dzieci, bowiem w wiek reprodukcyjny wchodzi coraz mniej liczne roczniki kobiet z okresu, gdy owa dzietność już spadała, a ten trend zaczął się trzy dekady temu. Być może jest doraźnie w minimalnym stopniu korygowalny, ale niemal na pewno nieodwracalny.

Problemów kurczącej się i starzejącej populacji Polaków nie rozwiąże żadna polityka pronatalistyczna. Należy raczej pomyśleć o imigracyjnej.

<https://wyborcza.pl/7,75968,29317355,demografia-i-polityka-malo-nas-a-bedzie-jeszcze-mniej.html>

Document 2

Anton Ambroziak

OKO.press

4 lutego 2023 r.

Urodziło się najmniej dzieci po II WŚ. Czy powinniśmy panikować?

Nowe dane na temat dzietności w Polsce wywołały wstrząs. Słusznie? Sprawdzamy, czy najlepsza polityka prorodzinna wystarczy, by dzieci było więcej. I czy faktycznie jedziemy na zderzenie czołowe z katastrofą demograficzną

Ze wstępnych danych GUS wynika, że w 2022 roku w Polsce urodziło się 305 tys. dzieci, najmniej od zakończenia drugiej wojny światowej.

Media pisały o demograficznym "załamaniu", publicyści o "klęsce polityki prorodzinnej PiS". W sieci popularne były komentarze o tym, że w tej sytuacji pokolenie współczesnych trzydziesto- i czterdziestolatków czeka uboga starość na bieda-emeryturach.

Co z tego jest prawdą? I czy podane przez GUS dane to faktycznie powód do paniki?

Ukraińskie dzieci poprawiają statystyki

W 2021 roku w Polsce urodziło się 8,9 tys. dzieci cudzoziemskich. GUS szacuje, że w 2022 roku ta liczba była o 60 proc. wyższa, na co wpływ miało głównie uchodźstwo kobiet z terenów ogarniętych wojną. **Dzieci polskich rodziców urodziło więc nie 305, a 290 tys.** O tym, że Ukrainki będą ratować tegoroczne statystyki dzietności w Polsce mówiło się od miesięcy. Badaczki z warszawskiego centrum badań migracji policzyły, że do końca października na świat przyszło 10 380 ukraińskich dzieci. Zakładając, że przyrost urodzeń utrzymał swoje tempo, do końca roku ta liczba z pewnością przekroczyła 12 tys. **To 3,4 proc. spośród wszystkich urodzonych dzieci w całym kraju.**

Zważywszy na skalę uchodźstwa z Ukrainy do Polski to i tak niski odsetek. Nie wiemy, ile z nich to dzieci z rodzin, które chcą zostać w Polsce, a ile czeka na bezpieczny powrót do kraju.

Podstawową pułapką w dzieleniu dzieci na polskich i niepolskich rodziców jest myślenie o cudzoziemcach jako kimś spoza wspólnoty. Część z nich zakłada rodziny z myślą o ułożeniu przyszłości nad Wisłą. Część z nich przyjechała tu już z dziećmi, co oznacza, że można też wliczać ich do potencjału demograficznego kraju. O ile państwo odpowie na ich potrzeby

[...]

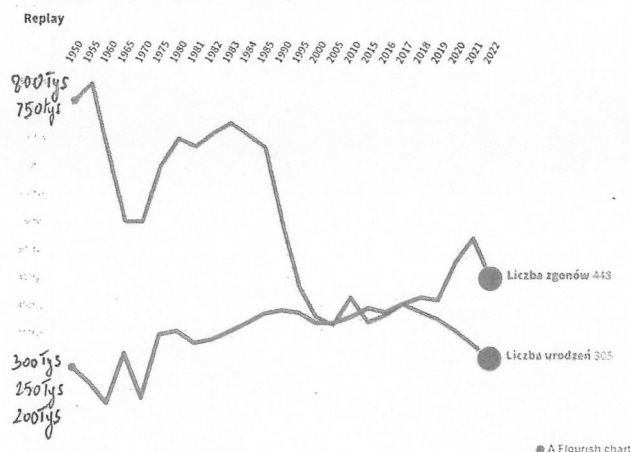
To wszystko nie zmienia faktu, że Polki i Polacy coraz mniej chętnie podejmują decyzję o rodzicielstwie.

Młodzi nie chcą mieć dzieci, bo są leniwi?

Czy jesteśmy w tym osamotnieni? Współczynnik dzietności, czyli liczba dzieci przypadająca na liczbę kobiet w wieku rozrodczym, w 2021 roku wyniósł 1,33. Musimy jednak pamiętać, że pula kobiet w wieku rozrodczym sukcesywnie się zmniejsza. Pokolenia wyżu demograficznego starzeją się, co ma bezpośredni wpływ na liczbę urodzeń.

Liczba urodzeń i zgonów w latach 1950-2022

Uwaga! W latach 1980-1985 oraz 2015-2022 dane co rok, poza tym - co 5 lat. Dane GUS za 2022 rok - wstępne

Według prognoz World Bank Data w 2022 roku współczynnik dzietności w Polsce wyniesie 1,38. To o wiele mniej niż miara zastępowalności pokoleń, która wymaga, by na jedną kobietę w wieku rozrodczym rodziło się co najmniej 2,1 dziecka.

Do tego progu nie doskakuje żadne z zachodnich państw. Wpływ mają na to głębokie zmiany cywilizacyjne.

Bardziej konserwatywne interpretacje poprzestają na krzywdzących twierdzeniach, zgodnie z którymi młodzi ludzie z egoizmu nie decydują się na dzieci. Mają nie być zainteresowani rodzicielstwem, bo nad społeczny obowiązek przedkładają własne szczęście.

Tym przeświadczeniom przyjrzeni się demografowie ze Stanów Zjednoczonych, którzy zbadali postawy prokreacyjne pokolenia millenialsów. Wspólnym elementem dla całego Zachodu jest późniejsze podejmowanie decyzji o założeniu rodziny, co ma bezpośredni wpływ na liczbę urodzeń.

Od lat 70. średni wiek posiadania dziecka na Zachodzie przesunął się o dekadę. W Polsce w ciągu ostatnich 20 lat (2000-2020), statystyczny wiek matki, która urodziła pierwsze dziecko, wzrósł o 5 lat, z 26 do 31.

Kobiety mają więc zwyczajnie mniej czasu na to, żeby zająć w kolejne ciąży.

Wysokie oczekiwania, małe możliwości

Skąd bierze się ta zwłoka? Demografowie zwracają uwagę na trzy kwestie:

- niepewność potencjalnych rodziców, co do tego, czy uda im się zapewnić dziecku warunki materialne niezbędne do dobrego dzieciństwa (stabilna praca, stała relacja, mieszkanie);
- wysokie wymagania dotyczące rodzicielstwa;
- ogólna niepewność co do przyszłości.

Pokolenie dzisiejszych trzydziestolatków nie doświadczyło tego, co ich rodzice i dziadkowie: spełnienia obietnicy nieskończonego wzrostu i rozwoju w gospodarce kapitalistycznej. Ich inicjacja na rynku pracy była rozczarowująca, część z nich nie mogła liczyć na dostęp do podstawowych usług publicznych.

[...]

Badacze zwracają też uwagę, że stosunek młodych do rodzicielstwa zmieniają dwa wielkie wstrząsy dla myślenia o przyszłości: globalna pandemia, a także świadomość nabierającej rozpędu na naszych oczach katastrofy klimatycznej.

Document 3

Solène Cordier
Le Monde
17 janvier 2023

[Fécondité : pourquoi la France reste une bonne élève en Europe

S'il est difficile de mesurer l'impact de la politique familiale hexagonale sur l'indice de fécondité élevé des Françaises, les chercheurs observent que les pays d'Europe où naissent le plus d'enfants sont ceux où il est le plus aisé de concilier maternité et vie professionnelle.

[...]

« Faut-il attribuer à sa politique familiale la première place européenne de la France en matière de fécondité ? Sans doute y a-t-il un lien entre les deux, mais sans qu'il soit possible de vérifier l'impact de chaque mesure et de vérifier la causalité », résume le démographe Gilles Pison, professeur émérite au Muséum national d'histoire naturelle [...] L'exemple des Etats-Unis, qui se caractérisent par une forte fécondité malgré des politiques familiales limitées, apporte de la nuance en rappelant l'importance des contextes locaux.

[...] L'aspiration des femmes à concilier vie professionnelle et vie familiale est un des faits marquants de ces dernières années, et c'est bien cette dimension qui joue un rôle dans la fécondité. « On observe que c'est dans les pays où les politiques familiales sont axées sur l'articulation entre la vie familiale et la vie professionnelle que les taux de fécondité sont élevés », souligne Hélène Périvier [économiste, OFCE, Sciences-Po]. Et, à cet égard, la France occupe une place à part parmi ses voisins européens. C'est en effet l'un des pays où mener de front maternité et vie professionnelle est à la fois le moins difficile, en raison notamment de l'offre d'accueil des jeunes enfants bien qu'elle ne suffise pas toujours à couvrir les besoins, et le plus valorisé. [...] Les mères qui travaillent avec des enfants en bas âge ne sont pas stigmatisées.

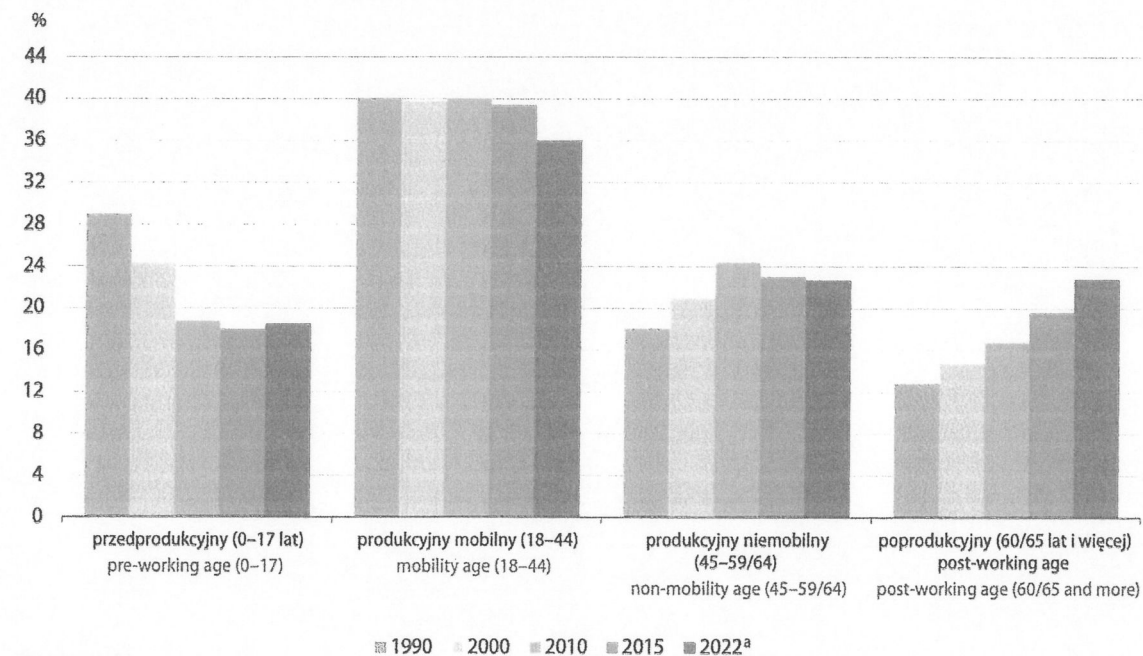
Cette idée de libre choix, typiquement française, s'additionne à une autre spécificité : celle de l'école préélémentaire, qui prend en charge les enfants à partir de 3 ans, contre 6 ans chez nombre de nos voisins. Davantage que les aides financières, c'est bien cet environnement propice qui joue un rôle décisif dans la bonne santé de la fécondité française. Un modèle cependant fragile, rappellent au fil des ans les rapports sur la petite enfance, qui plaident en faveur de mesures telles qu'une réforme du congé parental et de moyens pour développer l'offre d'accueil, qui couvre à l'heure actuelle 60 % des besoins de garde des enfants de moins de 3 ans.

https://www.lemonde.fr/societe/article/2023/01/17/fecondite-pourquoi-la-france-reste-une-bonne-eleve-en-europe_6158199_3224.html

Document 4

Zmiany w strukturze ludności według wieku

Changes in the structure of population by age

a Dane wstępne.
a Preliminary data.

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczno-gospodarczej/sytuacja-spoleczno-gospodarcza-kraju-w-2022-r-1,128.html>

